

ROZKAZ

NÁČELNÍKA 1. SPRÁVY FMV Výtisk č. 23

Ročník 1983

V Praze dne 18.5.1983

Číslo 11

SMĚRNICE PRO ROZVĚDNOU PRÁCI I. SPRÁVY SNB

K zabezpečení úkolů čs. rozvědky vyplývajících ze závěrů XVI. sjezdu KSČ v oblasti realizace bezpečnostní politiky Komunistické strany Československa

v y d á v á m

v příloze tohoto rozkazu Směrnice pro rozvědnou práci I. správy SNB.

Při tvorbě Směrnic bylo přihlédnuto ke Směrnicím pro rozvědnou práci I. správy SNB, vydaným v roce 1980 a RNS č. 24/1981 o získávání nových TS. Úpravu si vynutily změny v řídicí a organizátorské činnosti vedení I. správy SNB, uplatňované v Nařízeních NS a při tvorbě plánů I. správy SNB, jakož i dílčími strukturálními úpravami I. S-SNB.

Směrnice pro rozvědnou práci I. správy SNB se spolu s Organizačním řádem I. S-SNB stávají základní normou činnosti všech příslušníků I. správy SNB a jsou učebnicí i vodítkem pro zvýšení úrovně řízení, kvalitnější rozvědnou činnost a tím i efektivnější výsledky.

Pro zajištění znalosti a praktického uplatnění Směrnic pro rozvědnou práci I.správy SNB

I. u k l á d á m

1. Náčelníkům odborů 18, 23, 26, 31, 36, 37, 42, 47, 52, 69, 74, 80 a náčelníkům 00 S-StB:

a) Směrnice proškolit do .....30.6.1983.....

b) zajistit, aby ode dne účinnosti platnosti Směrnic, tj. od .....1.7.1983..... při všech rozvědných operacích, akcích a úkonech vedených z území ČSSR a v zahraničí bylo postupováno v souladu s příslušnými články Směrnic a aby potřebné písemnosti byly vyřizovány v souladu se vzory agenturních písemností, přiložených ke Směrnicím

c) zajistit, aby příslušníci rezidentur během pobytu v ČSSR se podrobně seznámili se Směrnicemi a potvrdili svým podpisem; obdobně potvrdí svým podpisem znalost Směrnic všichni příslušníci vysílání na rezidentury nebo na jakékoliv akce do zahraničí.

2. Náčelníkům odborů 26, 31, 37, 42, 52, 47, 69

a) zaslat na rezidentury vzory agenturních písemností v rozsahu nezbytném k zabezpečení jednotného jejich zpracování, zejména při vyhledávací, typovací a získávací činnosti, řízení, přípravě, výchově a kontrole TS, rozpracování objektů a k zabezpečení konspirace, obrany a ochrany pracovníků rezidentur a činnosti TS

b) zabezpečit, aby i zpracování ostatních písemností bylo prováděno podle ustanovení Směrnic a vzorů agenturních

písemností, i když z důvodů vnitřní konspirace nebudou zaslány na rezidentury; dosáhnout toho vhodným řízením a usměrňováním rezidentur tak, aby rezidentury zasílaly takové podklady a údaje, jež budou odpovídat požadavkům kladeným směrnicemi na jejich zpracování na centrále I.S-SNB.

3. Náčelníku odborné školy I.S-SNB:

- a) využívat směrnice jako základní metodickou příručku při teoretické výuce principů rozvědné činnosti;
- b) v plném rozsahu používat směrnice ve všech kurzech pro operativní pracovníky; v kurzech pro pracovníky neoperativních útvarů seznamovat tyto se směrnicemi pouze ve vymezeném rozsahu.

4. Náčelníkům odboru 10, 17, 27, 28, 50, 55, 59, 13. samostatného oddělení:

- a) zabezpečit plnění směrnic v rozsahu působnosti svých útvarů;
- b) proškolit v přiměřeném rozsahu směrnice, tj. jejich zásadní principy a ta ustanovení, jež mají přímou nebo nepřímou souvislost s posláním a funkcí těchto neoperativních útvarů, nebo se týkají zabezpečení výkonu služby operativních útvarů.

5. Zástupcům náčelníka I. správy SNB:

- a) provádět kontrolu dodržování směrnic u podřízených útvarů;
- b) zajistit, aby s nimi byli seznámeni rezidenti I.S-SNB a spolu s náčelníky odborů dbát na jejich důsledné uvedení do rozvědné praxe.

6. Náčelníku odboru 10:

- a) zajistit distribuci směrnic pro rozvědnou práci I.správy SNB dle přiloženého a schváleného rozdělovníku do .....
...25.5.1983.....
- b) zajistit stažení starých směrnic.

II. z r u š u j i

RNS I.správy SNB č. 13/1980 z 29.4.1980

Směrnice ep.č. 50,51,52
upraveny na 10. ODBOR
19. IX. 83
Šimůn

III. Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem .....1.7.1983.....

Č.j.: A-0040/10-83

A-00600/69-83

Náčelník I.správy SNB
Šimůn
genmjr. Karel SOCHOR

Obdrží:

NS, ZNS, náč.odborů
a sam.odd., PŠ DŠ I.S-SNB
a 00 S-StB

Z á z n a m

S rozkazem byli seznámeni (dne - kým) 24.5. *Kofr*
Opatření učiněná k provedení rozkazu .....
práci odboru na 1.7.83
Datum 1.7. Podpis náčelníka *Kofr*

*Průběh vyjmuta ma patřela arch odd. jako součást
"Směrnic ma rozvědnou práci IS-SNB. 13.10.97"*

I.správa SNB

Č.j.: A-0040/10-83-ZD

Zrušen stupeň utajení

~~PRÍSNE TAJNE
ZVLÁŠTNÍ DŮLEŽITOSTI *~~

Výtisk č. 44

Počet listů: 47

Přílohy: 34/83

Schvaluji:

Thymal

Ministr vnitra ČSSR

doc.PhDr. Jaromír OBZINA, DrSc.,

SMĚRNICE PRO ROZVĚDNOU PRÁCI

I.SPRAVY SNB

47 - 54 vč

1983

* kúina stupni utajeni dle A-0140/10-89 se dne 9.10.89
opracila pop. *Prine*
(nové č.j. A-0647/87-89)

Čl. 1	Úvodní ustanovení	str. 1 - 2
Čl. 2	Boj proti hlavnímu nepříteli	str. 2 - 3
Čl. 3	Objekty rozvědného zájmu	str. 3 - 5
Čl. 4	Kategorie tajných spolupracovníků	str. 5 - 6
Čl. 5	Tajní spolupracovníci kategorie "A"	str. 6 - 8
Čl. 6	TS kategorie důvěrný styk	str. 8 - 9
Čl. 7	TS kategorie ideoví spolupracovníci	str. 9
Čl. 8	TS kategorie důvěrník	str. 10
Čl. 9	Výběr styků	str. 10 - 11
Čl. 10	Výběr typů na TS	str. 11 - 12
Čl. 11	Prověrka typů	str. 12 - 13
Čl. 12	Rozpracování typů	str. 13 - 14
Čl. 13	Získání TS	str. 14 - 17
Čl. 14	Řízení TS	str. 17 - 18
Čl. 15	Organizace schůzky	str. 18
Čl. 16	Instruktaž TS	str. 19
Čl. 17	Záznam o schůzce s TS	str. 19
Čl. 18	Výchova TS	str. 19 - 20
Čl. 19	Kontrola TS	str. 20 - 22
Čl. 20	Kontrola TS nadřízenými náčelníky	str. 22
Čl. 21-22	Hodnocení TS	str. 22 - 23
Čl. 23	Řízení vybraných TS	str. 23
Čl. 24-26	Spojení s TS	str. 24
Čl. 27	Osobní spojení s TS	str. 24 - 25
Čl. 28	Zprostředkované spojení s TS	str. 25
Čl. 29	Neosobní spojení s TS	str. 26
Čl. 30-31	Zásady spojení s TS	str. 26 - 27
Čl. 32-37	Odměňování TS	str. 27 - 29
Čl. 38	Svazky TS	str. 29
Čl. 39-41	Ukončení spolupráce s TS	str. 29 - 30
Čl. 42-46	Rozvědné zpravodajství	str. 30 - 32
Čl. 47-54	Aktivní a vlivová opatření	str. 32 - 34
Čl. 55-62	Konspirace - legalizace	str. 35 - 37
Čl. 63-76	Postup při dekonspiraci a provalu	str. 37 - 44
Čl. 77	Analyza a zobecnění provalu	str. 45
Čl. 78	Zrušovací ustanovení	str. 45
Čl. 79	Účinnost směrnice	str. 45

SMĚRNICE PRO ROZVĚDNOU PRÁCI I.SPRÁVY SNB

Čl. 1

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

- /1/ Základní zaměření a obsah činnosti rozvědky (I.S-SNB) jsou dány bezpečnostní politikou Komunistické strany Československa, vyjádřenou v usneseníh a rozhodnutích nejvyšších stranických a státních orgánů. Ve své práci vychází rozvědka z neměnného principu socialistického a proletářského internacionalismu.
- /2/ Organizační řád I.S-SNB rámcově upravuje její postavení, působnost, základní formy a metody práce, organizační strukturu a řízení její činnosti.
- /3/ Jako nedílná součást Sboru národní bezpečnosti (dále jen SNB) plní I.S-SNB tyto úkoly:
  - a) získává v zemích rozvědného zájmu utajované informace o akcích a záměrech imperialistických států a jejich spojenců proti ČSSR a zemím socialistického společenství v oblasti politické, vojensko-politické a ekonomické; dále o činnosti ideodiverzních center a nepřátelské emigrace
  - b) získává pro růst ekonomického a obranného potenciálu ČSSR a zemí socialistického společenství vědeckotechnické poznatky jinými cestami nedostupné;

podílí se na zabezpečování ochrany a obrany ekonomických zájmů ČSSR a RVHP

- c) provádí rozpracování nepřátelských rozvědných a kontra-rozvědných služeb mimo území ČSSR a zajišťuje ochranu československých (dále jen "čs.") zastupitelských úřadů, organizací a kolektivů čs. občanů v zahraničí před pronikáním cizích speciálních služeb .
- d) provádí utajovaná aktivní opatření s cílem ovlivnit řídicí a informační orgány, vybrané instituce i jednotlivce v zahraničí ve prospěch záměrů a zájmů ČSSR a zemí socialistického společenství, popřípadě odhalením či diskreditací nepřátelských záměrů maří činnost vyvíjenou proti ČSSR a jejím spojencům.

Čl. 2

BOJ PROTI HLAVNÍMU NEPŘÍTELI

- /1/ Hlavním nepřítelem je ten imperialistický stát nebo seskupení, jehož síly a prostředky včetně vědeckotechnického potenciálu jsou rozhodující základnou pro organizování a koordinaci agresivních politických, vojenských, hospodářských, špionážních a ideodiverzních akcí proti
- a) světovému socialistickému společenství jako celku
  - b) ČSSR jako jeho součástí
  - c) mezinárodnímu komunistickému a dělnickému hnutí a pokrokovým silám v různých světových oblastech
  - d) národně osvobozeneckému hnutí.

- /2/ Hlavním nepřítelem jsou v současných podmínkách Spojené státy americké a jimi organizovaný pakt NATO, jehož předním členem v Evropě je Spolková republika Německo. Svou protimírovou a rozbíječskou činností proti zemím socialistického společenství, mezinárodnímu komunistickému a dělnickému hnutí a národně osvobozeneckému hnutí se k nim řadí šovinističtí, nemarxističtí představitelé současného vedení ČLR.
- /3/ Rozvědka organizuje svoji činnost v zemích hlavního nepřítele, na teritoriu jeho nejdůležitějších spojenců a v dalších zemích, kde jsou rozmístěny jeho orgány a organizace a kde existují vhodné rozvědné báze.

Čl. 3

OBJEKTY ROZVĚDNÉHO ZÁJMU

- /1/ Obecně dané zaměření rozvědné činnosti konkretizuje a orientuje I.S-SNB na místa, kde se soustřeďují rozvědné informace, výkonná a rozhodovací moc. Jsou to objekty rozvědného zájmu - instituce nebo osoby, jež jsou zdrojem, kanálem či pamětí rozvědkou hledaných informací a jež tvoří součást rozhodovacího a informačního systému nepřítele.
- /2/ Smyslem rozpracování objektů rozvědného zájmu (dále jen "objekt") je operativní průnik rozvědky do objektu s cílem soustavně získávat dokumenty, materiály a informace v rámci úkolů stanovených rozvědce. Rozhodující je průnik tajných spolupracovníků (dále jen TS).

- /3/ Do objektů v oblasti politické, vojenské, vědeckotechnické, ekonomické a bezpečnostní provádí rozvědka operativní průnik prostřednictvím TS, kteří splňují některou z dále uvedených podmínek:
- a) pracují přímo v objektu
  - b) mají perspektivu do objektu proniknout
  - c) mají možnost příležitostného přístupu do objektu
  - d) mají možnost zavést do objektu operativní techniku nebo provést tajný výjem
  - e) udržují styky s osobami, které působí v objektu, nebo mají přístup k objektu a nebo k dokumentům, materiálům a informacím z objektu.
- /4/ Vedle operativního průniku do objektu používají se pro jeho rozpracování, zvláště ke shromažďování rozvědně využitelných poznatků, tyto metody:
- a) rozvědné vytěžování dostupných (legálních, oficiálních) dokumentů o objektu
  - b) vytěžování styků a nevědomých informátorů
  - c) konspirativní pozorování - tzv. vizuální rozvědka (např. při rozpracování nepřátelských služeb s nasazením tajného fotografování apod.)
  - d) konspirativní sledování ke zjištění zájmových osob, jejich adres, styků, chování, zájmů, zálib, pracovního režimu a podobně.
- /5/ Rozvědka získává TS z bazí k příslušným objektům, to je z okruhu osob, které mají vztah (informační nebo pracovní) k objektům nebo mají předpoklady takový vztah získat.
- /6/ Rozpracovávají se objekty:
- a) hlavní - cílové, místa kde se tvoří představy o zaměření pro výkonnou moc z hlediska dlouhodobé i krátkodobé koncepce (politické, vojensko-průmyslové, vědeckotechnické a finanční komplexy);

centra výkonné moci, v nichž dochází k realizaci těchto rozhodnutí (ústřední, státní a zastupitelské orgány, centra vládnoucích stran apod.) s primární sférou oběhu informace

b) vedlejší - pomocné, se sekundární sférou oběhu informací, které poskytují dílčí podklady pro rozhodování, jsou však přitom kvalifikovaně informovány o rozhodnutích učiněných v hlavních objektech.

/7/ Rozpracování vedlejších objektů má pomocný charakter v tom, že uskutečněním průniku do nich se vytváří možnost získat stejně kvalitní informace jako v hlavním objektu a dále možnost průniku do objektů hlavních a to zejména tam, kde přímý průnik je velmi obtížný a nebo k němu dočasně chybí potřebné agenturně operativní prostředky.

/8/ Ke každému určenému objektu je založen operativní svazek a vypracován konkrétní plán rozpracování s určením metod, prostředků, časových etap i osobní odpovědnosti (vzor č. 2). Výsledky rozpracování objektů jsou periodicky vyhodnocovány po stránce operativní i zpravodajské. Na základě tohoto vyhodnocení je původní plán upravován a upřesňován.

Čl. 4

KATEGORIE TAJNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ

/1/ TS je osoba cizí nebo čs. státní příslušnosti, která byla získána rozvědkou přímo nebo pod krytím ke spolupráci k vědomému plnění úkolů podle potřeb a záměrů rozvědky.

/2/ Kategorie TS jsou:

- a) agent "A"
- b) důvěrný styk "DS"
- c) ideový spolupracovník "IS"
- d) důvěrník "D"

(z) KB
P) KA

Několik "A", "DS", "IS", "D" tvoří síť TS, která je budována jako organický celek k zajištění nepřetržitého vývoje rozvědné činnosti. Dodržování zásad perspektivnosti, plynulosti a utajení všech úkonů rozvědné práce vyžaduje, aby se síť TS v příslušné proporcii skládala také z perspektivní a pomocné agentury.

/3/ Podle druhu a zaměření rozvědné činnosti se TS rozlišují na:

- a) hlavní nebo také poziční, kteří se bezprostředně podílejí na získávání dokumentů, materiálů a informací utajovaného charakteru z objektů, typování, získání a řízení dalších TS, provádění aktivních opatření a zajišťování dokumentace pro nelegální rozvědku
- b) pomocné, kteří jsou používáni k zajištění organizačně operativní stránky rozvědné činnosti (ustanovky, sledování, pozorování, spojení včetně KA, KB, PB, proniknutí do objektu, umístění operativní techniky apod.)
- c) perspektivní, kteří jsou v době získání bez okamžitého rozvědného uplatnění, avšak mají odůvodněné předpoklady získat rozvědné možnosti v budoucnosti.

čl. 5

TAJNÍ SPOLUPRACOVNÍCI KATEGORIE "A"

/1/ Tajný spolupracovník kategorie agent (dále jen "A") je cizí státní příslušník, bezdomovec, nebo čs. občan,

čs. emigrant apod., získaný k tajné a vědomé spolupráci s rozvědkou, nebo získaný pod jinou legendou (na příklad pod cizí vlajkou); má objektivní a subjektivní možnosti plnit rozvědné úkoly, udržuje konspirativní spojení a podřizuje se rozvědkou stanovené disciplíně, jež je uplatňována přímo nebo z titulu cizí vlajky, pod níž bylo získání k tajné spolupráci provedeno. V případě změny řídicího pracovníka rozvědky je A předatelný do řízení novému řídicímu pracovníku rozvědky. Z těchto důvodů je A nejdůležitějším článkem v síti TS.

- /2/ Rozvědka získává A z řad osob pracujících v objektech zájmu rozvědky nebo osob s pracovními nebo jinými styky k zájmovým objektům nebo osobám z objektů, nebo osob, u kterých je reálný předpoklad vytvoření si těchto styků v budoucnu (perspektivní TS). Získávání členů jiných komunistických stran, kteří zastávají stanovené funkce je možno provádět pouze v souladu se Směrnicí ministra vnitra ČSSR.
- /3/ Rozvědka získává ke spolupráci jako A i čs. občany, kteří mají:
- a) možnost trvalého vystěhování do zahraničí nebo jsou ochotni přistoupit na formu předstírané emigrace; mají možnost získat cizí státní občanství a vybudovat si rozvědné možnosti pod řízením rozvědky nebo za případné její pomoci nebo
  - b) možnost pracovat jako pomocní TS.
- /4/ Rozvědka přebírá vhodné TS od kontrarozvědných správ Sboru národní bezpečnosti v tom případě, že jde o cizince, získané ke spolupráci kontrarozvědkou a odjíždějící natrvalo z ČSSR. Rovněž přebírá TS z řad čs. občanů, kteří vyjíždějí do zájmových zemí na dobu delší než 3 měsíce. Spolupráce s kontrarozvědkou v tomto směru se řídí příslušným

RMV
5.36/17

rezortním předpisem o součinnosti a spolupráci mezi rozvědkou a kontrarozvědnými útvary.¹⁾

čl. 6

TS KATEGORIE DŮVĚRNÝ STYK

/1/ TS kategorie důvěrný styk (dále jen DS) je TS rozvědky, který v důsledku svého společenského postavení a osobních vlastností

- a) má objektivní i subjektivní možnosti plnit rozvědné úkoly a
- b) není ochotný vědomě pracovat pro rozvědku a zejména překračovat své běžné možnosti

Jeho spolupráce s čs. úřady a institucemi je vědomá, založená na ideovém, vlasteneckém, po případě materiálním základě, či osobních vztazích k pracovníku čs. úřadu, kterému vědomě předává utajované informace ze svého prostředí.

/2/ Spojení s DS je pravidelné osobní, bez technických prvků rozvědné práce. Na rozdíl od A může být určitému okruhu osob známa skutečnost, že se DS dostává do styku s čs. občanem. Proto musí být takový styk vhodně legendován. V každém případě (odvolání, nemoc) má být DS předatelný novému pracovníku rozvědky tak, aby spolupráce mohla pokračovat.

/3/ DS může být převeden do kategorie A při postupném překonání dřívějších osobních důvodů či jiných faktorů, pro které nemohlo být provedeno jeho získání k tajné spolupráci přímo s rozvědkou. Podmínkou je, že v dosavadním

1) RMV ČSSR č.36/1975 - Směrnice o součinnosti rozvědných, kontrarozvědných útvarů a zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic, ve zpravodajské činnosti do zahraničí

průběhu spolupráce nedošlo k dekonspiraci rozvědného obsahu před orgány cizí kontrarozvědky, že DS přijímá a plní rozvědné úkoly a podřizuje se plně rozvědné disciplině.

Čl. 7

TS KATEGORIE IDEOVÍ SPOLUPRACOVNÍCI

- /1/ TS kategorie ideový spolupracovník (dále jen "IS") je čs. občan, politicky vospělý a zcela oddaný socialistickému zřízení, získaný pro tajnou a pravidelnou spolupráci s rozvědkou v zahraničí. IS může také spolupracovat na území ČSSR při rozpracování bází k objektům rozvědného zájmu, nebo jako pomocný TS (držitel krycí adresy, propůjčeného bytu apod.). Členství v Komunistické straně Československa je k získání doporučující okolností. Nelze získávat IS z řad nomenklaturních funkcionářů nebo pracovníků stranických orgánů.
- /2/ Využití IS musí odpovídat cíli získání TS s přihlédnutím k jeho možnostem, schopnostem a stupni připravenosti, to je od podávání informací k agenturně operativnímu prostředí a objektům, přes typování a předávání styků až po praktickou náplň práce pracovníků rozvědky, včetně politické a materiálové produkce, ochrany ekonomiky ČSSR a RVHP a získání jiných osob k tajné spolupráci. IS jsou aktivně využíváni také v oblasti obrany zastupitelských úřadů (dále jen "ZÚ") ČSSR a čs. kolonií v zahraničí, popřípadě i jako podstaty nepřátelským speciálním službám.
- /3/ Pracovníci rozvědky v zahraničí udržují s IS zpravidla přímý osobní styk, který konspirují podle podmínek legalizace pracovníka rozvědky, postavení IS a přihlížejí ke specifickým podmínkám agenturně operativního prostředí.

Čl. 8

TS KATEGORIE DŮVĚRNÍK

- /1/ TS kategorie důvěrník (dále jen "D") je čs. státní občan, spolupracující s rozvědkou na území ČSSR, který je plně oddaný socialistickému zřízení, má kvalifikaci a schopnosti vysvětlovat různé otázky a problémy, dávat charakteristiky, vyhodnocovat zprávy a dokumenty získané rozvědkou. D se využívá zejména při vědeckotechnické rozvědné činnosti.
- /2/ Styk rozvědky s D je před veřejností utajen. Před D se odhalují pouze ty metody a formy práce rozvědky, které jsou nezbytně nutné ke splnění požadovaného úkolu.
- /3/ Naskytne-li se D možnost soustavně pracovat mezi cizinci zájmových států, nebo má-li být vyslán do zahraničí, může být získán jako IS, výjimečně jako A. !

Čl. 9

VÝBĚR STYKŮ

signal!

- /1/ Styk je osoba cizí nebo čs. státní příslušnosti, bezdomovec nebo čs. emigrant apod. se kterou pracovník rozvědky přímo nebo prostřednictvím TS navázal kontakt s cílem využití pro rozvědné účely nebo k zakrytí rozvědných zájmů před nepřítelem (vzor č. 4).
- /2/ Kategorie styků jsou:
- a) rozvědného zájmu
  - b) krycí
  - c) oficiální.

- /3/ U kategorie styků rozvědného zájmu musí jít o osoby přímo z objektů zájmu rozvědky nebo osoby s pracovními nebo jinými styky k objektu, nebo osobám z objektu, nebo je předpoklad vytvoření si těchto styků v budoucnosti (perspektivní TS).
- /4/ Od doby schválení, že jde o osobu vhodnou k rozpracování v kategorii rozvědného zájmu do kategorie typu, je stanovena doba rozpracování maximálně jeden rok (RNS č.24/1981).
- /5/ Kategorie krycích styků využívá KP s cílem uchránit před nepřitelem rozvědné zájmy a odvést jeho pozornost jiným směrem. Krycí styky nejsou využívány k agenturně operativní činnosti.
- /6/ Kategorie oficiálních styků využívá KP jednak k potvrzení a upevnění své legalizační činnosti a současně využívá informovanosti této kategorie styků k získávání politických, vojenských, vědeckých, ekonomických informací a jiných sledovaných problematik, případně k agenturně operativnímu prostředí.
- /7/ Samostatnou předetapou navázání styku může být kategorizace "vyhledání signálu" (vzor č. 3) - v případě vyhledání zájmové osoby z objektu, se vztahem k objektu nebo osobám z objektu bez osobního styku KP nebo TS.

Čl. 10

VÝBĚR TYPŮ NA TS

- /1/ Typ na TS je osoba cizí nebo čs. státní příslušnosti, která má podle prověřených předběžných údajů předpoklad k využití pro plnění některých úkolů čs. rozvědky (vzor č. 5).

- /2/ Při výběru typů na TS (dále jen "typ") se uplatňují jednak obecná hlediska, vztahující se na všechny TS (žádoucí vlastnosti a schopnosti), jednak speciální hlediska, daná operativním prostředím, v němž by měl typ po získání působit a rozvědnými úkoly, jež by měl plnit. Musí jít o osoby přímo z objektů zájmu rozvědky, nebo o osoby s pracovními nebo jinými styky z objektu, nebo k osobám z objektu, nebo je předpoklad vytvoření si těchto styků v budoucnosti (perspektivní TS).
- /3/ Rozvědka vyhledává typy buď mezi zájmovými osobami, které již jsou, nebo reálně mohou být zapojeny do oběhu žádaných informací (zpravodajská síť) anebo mezi zájmovými osobami, které mohou plnit organizačně operativní úkoly podminující a zabezpečující zpravodajskou činnost (specializovaná pomocná síť).

Čl. 11

PROVĚRKA TYPŮ

- /1/ Nezbytnou náležitostí rozpracování je prověrka typu. Ověřují se jí jak objektivní rozvědné možnosti typu vůči objektu, tak zejména jeho subjektivní předpoklady pro tajnou spolupráci, především spolehlivost, serióznost, hodnověrnost, motivace pro tajnou spolupráci a schopnosti pro rozvědnou činnost.
- /2/ Podklady k prověrce typů se získávají ze všech dostupných zdrojů, zejména od TS, dále např. sítí vybraných či náhodných informátorů, či neosobních (písemných) zdrojů, lustrací v evidencích rozvědky a ostatních útvarů, Zpravodajské správy generálního štábu československé lidové armády, popřípadě v evidencích spojeneckých rozvědek,

konspirativním pozorováním a sledováním typu, nasazením vhodných operativně technických prostředků rozvědky a kontrarozvědky a v případě osobního styku vhodně voleným vy-
těžováním k údajům, které jsou prověřitelné z jiných zdrojů.

- /3/ Prověrka typu musí být prováděna vždy důkladně tak, aby shromážděné podklady podávaly o typu co nejobjektivnější obraz s jeho klady i zápory. Zpracování a rozbor shromážděných poznatků má být výstižné a věcné, aby sloužilo k celkovému vyhodnocení a vyvození závěrů, zda pokračovat s jeho rozpracováním či typování ukončit.

Čl. 12

ROZPRACOVÁNÍ TYPŮ

- /1/ Po vytypování a po soustředění příslušných poznatků se provádí vlastní rozpracování, v němž pracovník rozvědky sám nebo prostřednictvím TS vyjasňuje, upřesňuje a ověřuje objektivní i subjektivní předpoklady typu, zkoumá a připravuje specifický způsob jeho získání za TS.
- /2/ Proces rozpracování typu probíhá podle stanoveného a schváleného plánu buď formou osobního legendovaného styku pracovníka rozvědky, popřípadě prostřednictvím jím řízeného TS s typem, nebo formou neosobní, to je bez navázání přímého styku s typem.
- /3/ Neosobní formu lze uplatnit tehdy, jsou-li k typu možnosti shromáždit ze spolehlivých zdrojů takové informace, které umožní provést pokus o získání jednorázovým kontaktem.
- /4/ Základní podmínkou úspěšného rozpracování typu jakoukoliv formou je dodržování zásad konspirace, která zajišťuje, aby před nepřátelskou kontrarozvědkou a nepovolanými

osobami byla utajena skutečnost, že typ je rozpracován rozvědkou ke spolupráci. Před osobním kontaktem typu je nutné využít všechny zdroje k soustředění poznatků, které typu charakterizují.

- /5/ Od doby schválení typu (vzor č. 5) po zpracování návrhu na získání ke spolupráci je stanovena doba rozpracování 6 měsíců (RNS č. 24/1981). V průběhu této doby musí být rozhodnuto o získání typu ke spolupráci, nebo zdůvodněno jeho další rozpracování, příp. vyřazení z dalšího rozpracování.

Čl. 13

ZÍSKÁNÍ TS

- /1/ Rozpracování typu je završeno jeho získáním pro tajnou spolupráci, přičemž způsob realizace je odvislý jednak od motivů typu ke spolupráci, jednak od rozvědné kategorie budoucího TS. Z odlišného charakteru A, DS, IS a D vyplývají i specifické postupy při jejich získávání. TS je možno získat buď přímo - jednorázovým aktem nebo postupným připoutáváním ke spolupráci.
- /2/ Motivace získávání TS jsou:
- a) ideově politické
  - b) materiální nebo finanční
  - c) morálně psychologické.
- /3/ Při získávání typu k tajné spolupráci se mohou tyto motivační faktory v průběhu času měnit a prolínat. Vyplývají jednak ze samotné osobnosti typu, jeho činnosti a potřeb, jednak jsou ovlivněny a vytvářeny samotnou rozvědkou. Objektivní analýza těchto faktorů a využití nejúčinnějších pohnutek je klíčovým momentem v procesu získání. Definitivní volbu způsobu získání ovlivňuje také obsah podkladů, jichž má být využito k zavázání typu k tajné spolupráci.

- /4/ Získání TS jednorázovým aktem zpravidla zajišťuje maximální míru konspirace; úměrně tomu vyžaduje zároveň optimální soustředění rozvědných sil a prostředků ke shrnutí a ověření vazacích podkladů. Uplatnění této metody přichází v úvahu zejména při přípravě získání TS na základě kompromitujících skutečností.
- /5/ Návrh na získání TS obsahuje způsob, průběh a výsledek dosavadního rozpracování, prověrek a lustrací, zhodnocení rozvědných možností typu - do jaké problematiky (USA, ČLR, NATO, NSR, SI, SE, emigrace, spec. služby, obrana) - do kterého objektu - ke kterému objektu - ke kterým osobám (konkrétně) - perspektivní aj. (k čemu) - pomocná agentura (k čemu), motivace jíž bude využito, způsob a místo vlastního získání, rizikové okolnosti s tím spojené a opatření pro případ neúspěšného pokusu. K návrhu na získání TS (vzor č. 6) se připojuje memorandum o typu (vzor č. 6a) a plán spojení (vzor č. 6b). Co do formy je stejné pro všechny kategorie TS; jejich zpracování, co do obsahu je ovšem rozdílné a navíc individuální podle charakteru případu.
- /6/ Od doby schválení návrhu na získání ke spolupráci až po skutečné získání TS ke spolupráci je stanovena doba 3 měsíců (RNS č. 24/1981).
- /7/ Při samotném získání TS dodržuje pracovník rozvědky postup, jaký byl schválen v návrhu na získání.
- /8/ Písemné potvrzení slibu spolupráce není nezbytnou podmínkou a je vyžadováno hlavně v případech, kde je zdůvodněný předpoklad, že písemný slib posílí pocit vázanosti spolupracovníka k rozvědce. Naproti tomu se písemné potvrzení slibu nevyžaduje v případech, kdy by jeho podpis mohl ohrozit dobrý vztah k rozvědce nebo k jejímu představiteli, který získání provádí.

- /9/ Po přijetí písemného nebo ústního slibu k tajné spolupráci provede pracovník rozvědky instruktáž získaného TS, při které
- a) jej poučí o zásadách konspirace
  - b) stanoví potřebné formy vzájemného spojení
  - c) uloží konkrétní rozvědné úkoly a projedná s TS způsob jejich splnění
  - d) u TS získaných na materiální bázi stanovit zásady odměňování.
- /10/ Po získání k tajné spolupráci zpracuje pracovník rozvědky zprávu o průběhu a výsledku získávání (vzor č. 7).
- /11/ V případech, kdy došlo k postupnému připoutání a typ vědomě předává utajované informace, může být od provedení formálního získávacího pohovoru upuštěno. Nicméně musí být vypracován návrh na získání k tajné spolupráci, který podléhá schvalovacímu řízení; v něm se zvláště uvedou důvody, pro které je od získávacího pohovoru upuštěno; zároveň se uvede rozhodující období, kdy typ začal vědomě spolupracovat, dále dosavadní forma a výsledky této spolupráce, její motiv, způsob a výsledek prověrky.
- /12/ Při získávání pod cizí vlajkou je typ získáván jménem některé instituce cizího státu, přičemž volba cizí vlajky a příprava legendy pro získání k tajné spolupráci předpokládá takový postup, aby přístup k budoucímu TS a způsob práce s ním odpovídaly věrohodně zvolené cizí vlajce a ne-prozrazovaly styl práce čs. rozvědky. Pro získání ke spolupráci pod cizí vlajkou je nezbytné přesné zjištění, že typ nebyl a není ve styku s pracovníky spec. služeb plánované cizí vlajky.
- /13/ V případě, že se během rozpracování typu ukáže jeho nevhodnost (např. ztráta rozvědných možností, nemoc apod.)

nebo typ při vlastním získávání tajnou spoluprací odmítne, ukládají se všechny materiály soustředěné během rozpracování do archivu dle příslušných směrnic.²⁾

- /14/ Před rozhodnutím o vyřazení typu pro nevhodnost po jedné linii, příslušný náčelník odboru a na rezidentuře rezident odpovědně zváží, zda typ nelze využít jinak po linii rozvědky.
- /15/ Jednou z forem průniku do objektu nebo zabezpečení spojení s TS a podobně je krátkodobé vyslání nebo dlouhodobé vysazení TS do zahraničí. Vzhledem k tomu, že vysazovanému TS může vzniknout materiální újma, škoda na zdraví, ztížení společenského uplatnění, nebo jiná škoda, uzavírá se písemná dohoda mezi TS a rozvědkou. Ta vymezuje vzájemné povinnosti a práva, stanoví způsob a výši případné náhrady škody a podobně. Ustanovení dohody se řídí příslušným předpisem a návrh jejího textu předem schvaluje ministr vnitra ČSSR.³⁾

Čl. 14

ŘÍZENÍ TS

- /1/ Řízení TS je jednou z nejdůležitějších oblastí agenturně operativní činnosti obsahující:
- a) ukládání úkolů TS a příjem výsledků jejich plnění
  - b) vytěžování TS k jeho dalším možnostem
  - c) výchova TS - politická, odborná, morální a k dodržování zásad konspirace.

2) RNS č. 29/1979 - Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu svazkové agentury

3) RNS č. 19/1975 - Směrnice pro úpravu vztahů mezi správou rozvědky a tajnými spolupracovníky vysílanými do zahraničí

Čl. 16

INSTRUKTÁŽ TS

- /1/ Pokyny a úkoly dostávají TS při osobním spojení na řádných a mimořádných schůzkách ústně, při neosobním spojení pomocí technických prostředků.
- /2/ V delších časových intervalech se s TS konají pod vhodnou legendou instruktáže ve třetích zemích s příznivějším agenturně operativním prostředím, jestliže operativní situace jinou možnost neposkytuje.

Čl. 17

ZÁZNAM O SCHŮZCE S TS

- /1/ Řídící pracovník o každé uskutečněné schůzce s TS vypracuje nejpozději do 3 dnů záznam (vzor č. 9), jehož osnova zároveň obsahuje náležitosti nezbytné pro přípravu schůzky (vzor č. 8).
- /2/ V případě, že TS schůzku neobsadil, vypracuje řídící pracovník rozvědky stručný záznam s uvedením zjištěného stavu a návrhem na operativní opatření k vyjasnění situace a obnovení styku. Uvede také případné výdaje.

Čl. 18

VÝCHOVA TS

- /1/ Výchova TS musí být promyšlená, konkrétní, systematická, s individuálním přístupem. Tento přístup vychází z kategorie TS charakterizující jejich celkovou úroveň,

z motivu získání, dalších objektivních a subjektivních konkrétních okolností a plánu výchovy TS (vzor č. 12).

/2/ Výchovnou činnost TS zaměřuje pracovník rozvědky v souladu s plánem jeho výchovy na oblast odbornou, ideologickou a morální s tímto zaměřením:

- a) odborná příprava je zpracovávána a doplňována po etapách, určených řídicím pracovníkem. Dokumentace o plnění plánu výchovy je spolu s pravidelným vyhodnocením TS zakládána do osobního svazku TS. Zvláštní důraz je od počátku kladen na dodržování zásad konspirace a na obranu proti nepřátelským speciálním službám
- b) v politicko výchovné oblasti jsou TS vedeni k ideovému sepětí se socialistickým táborem. Jednoznačně to platí pro všechny TS. Nutno výchovně působit i na ty TS, kteří byli získáni na základě kompromitujícího materiálu
- c) v oblasti morálního profilu jsou u TS rozvíjeny takové vlastnosti a charakterové rysy, které je vedou k poctivému plnění úkolů, serióznosti vůči pracovníku rozvědky a k naprosté důvěře v jeho osobu.

/3/ U TS získaných pod cizí vlajkou se výchova (řízení) zaměřuje k tomu cíli, aby v době, kdy pro to dozrají podmínky, mohl být TS převeden na vědomou spolupráci s čs. rozvědkou.

Čl. 19

KONTROLA TS

/1/ Pracovník rozvědky je povinen průběžně kontrolovat činnost TS. Ke každému TS je zpracován plán prověrky (vzor č. 13).

/2/ Kontrola TS je souhrn systematických kontrolních a zvláštních prověřkových opatření, prováděných čs. rozvědkou s využitím nejúčinnějších prostředků a metod agenturně operativní činnosti.

/3/ Cílem kontroly TS je zejména:

- a) očistění agenturní sítě od nekvalitních článků, podstav, dvojníků, provokatérů apod.
- b) odhalení možných dezinformací podsouvaných našim TS nepřítelem
- c) snížení bezpečnostních rizik spolupráce
- d) odhalení pracovních rezerv a dalších rozvědných možností TS.

/4/ Prostředky a metody kontroly TS jsou uplatňovány diferencovaně, v souladu s cílem kontroly a podle možností pracovníků rozvědky, rezidentury, centrály a oblastního odboru správy StB.

Kontrolu TS provádíme zejména:

- a) všestrannou analýzou dosud získaných poznatků, jejich porovnáním s možnostmi a způsobilostí TS, zpětnými dotazy k předaným zprávám, jejich obsahu a způsobu získání informace
- b) všemi dosažitelnými agenturně operativními prostředky a metodami, zvláště využitím operativní techniky a prováděním agenturně operativních kombinací
- c) kontrolními schůzkami za účasti nadřízených náčelníků.

/5/ Systematická kontrolní opatření jsou prováděna od rozpracování typu až do ukončení spolupráce s TS. Zvláštní prověřková opatření jsou realizována na základě podezřelých okolností v chování nebo jednání typu nebo TS, zjištěných v průběhu systematické kontroly nebo po zjištění závadových signálů jinými zdroji.

- /6/ V každém operativním svazku TS musí být veden podsvazek o závadách, nevyjasněných okolnostech a neověřitelných údajích k osobě TS a jeho činnosti. V přehledu se uvádí kdy, kým a s jakým výsledkem byly závady nebo údaje prověřovány. Do podsvazku se zařazují plány prověrek TS, záznamy o kontrole plnění a zhodnocení výsledků prověrek.

Čl. 20

KONTROLA TS NADŘÍZENÝMI NÁČELNÍKY

- /1/ Kontrolní schůzky se s TS provádějí zpravidla jen na území ČSSR. Zúčastňují se jich nadřízení náčelníci. V zahraničí se tyto schůzky konají jen zcela výjimečně. Jejich provedení schvaluje příslušný zástupce náčelníka I. správy SNB.
- /2/ O kontrolní schůzce s TS pořizuje kontrolující náčelník záznam, který je s příslušnými závěry zařazován do osobního svazku TS.

Čl. 21

HODNOCENÍ TS

- /1/ Příslušný operativní odbor (u TS řízených v zahraničí v součinnosti s rezidenturou) je povinen provádět hodnocení TS. Vychází přitom z podkladů z rezidentury, komplexního hodnocení TS a sleduje celkové posouzení kvality spolupráce, bezpečnostních rizik, popřípadě očistu agenturní sítě od neproduktivních nebo nespolehlivých TS.
- /2/ Hodnocení TS (vzor č. 14) provádí pracovník rozvědky a schvaluje je náčelník operativního odboru. K hodnocení se přikládá doplněné memorandum (vzor č. 6a).

Čl. 22

Hodnocení TS se provádí po každé schůzce. Dále komplexně jednou ročně a rovněž v těchto případech:

- a) při předávání TS jinému řídicímu pracovníku rozvědky na rezidentuře nebo na jiný úsek
- b) při změně kategorie TS
- c) před zvláště důležitou akcí
- d) při dekonspiraci nebo ohrožení bezpečnosti TS
- e) k vyjasnění zjištěných závadových poznatků TS
- f) jestliže je přerušena nebo ukončena spolupráce s TS, nebo
- g) na rozkaz příslušného náčelníka.

Výsledek hodnocení TS tvoří podklad pro doplnění nebo změnu jeho plánu řízení, výchovy, kontroly.

Čl. 23

ŘÍZENÍ VYBRANÝCH TS

Vyjimky z uváděných pravidel řízení TS tvoří případy zvláště cenné agentury vybraných TS. K jejímu dokonalejšímu utajení se organizují zvláštní opatření na I.správě SNB i na rezidentuře. O této agentuře smí vědět jen pracovník rozvědky, který ji řídí, rezident, náčelník příslušného odboru a správy, popřípadě jeho I.zástupce. Šifry, mající vztah k této agentuře dešifruje náčelník šifrového oddělení. Píše je osobně v jednom vyhotovení, které předává jen náčelníkovi příslušného odboru, který bezprostředně informuje příslušného ZNS a ten NS.

Čl. 24

SPOJENÍ S TS

Spojení s TS patří k významným a současně nejzranitelnějším faktorům agenturně operativní činnosti. Slouží k oboustrannému, přísně konspirativnímu styku mezi jednotlivými články rozvědného aparátu.

Čl. 25

Mimořádná pozornost je věnována výběru, výchově a přípravě zvláště vybraným TS k použití ke spojení za MBO situace.

Čl. 26

Rozvědka udržuje styk s TS:

- a) osobním spojením
- b) zprostředkovaným spojením
- c) neosobním spojením

Čl. 27

OSOBNÍ SPOJENÍ S TS

- /1/ Osobní spojení je uskutečňováno pomocí kontaktní, řádné, předávací, mimořádné, pevné a kontrolní schůzky.
- /2/ Kontaktní schůzka slouží k převzetí TS do řízení bez zprostředkující osobní účasti dosavadního řídicího pracovníka rozvědky.
- /3/ Řádná schůzka je využívána k vytěžování, instruktáži, úkolování, výchově, hodnocení a kontrole TS.

- /4/ Předávací schůzka se uskutečňuje k předávání a přejímání materiálů a prostředků rozvědné činnosti.
- /5/ Mimořádná schůzka je vyvolána pracovníkem rozvědky nebo TS v případě naléhavé potřeby v období mezi řádnými či předávacími schůzkami.
- /6/ Pro případ ztráty vzájemného spojení dojednává se pevná schůzka předem stanovená v opakujících se intervalech několikrát do roka.
- /7/ Kontrolní schůzka (v systému spojení s TS) slouží k vizuálnímu kontaktu po vzájemně dohodnutém dočasném přerušování aktivní spolupráce (konzervaci TS) s cílem ověření volnosti pohybu a způsobilosti TS k eventuelnímu obnovení spolupráce, případně na základě předem dohodnutých signálů k usměrnění další činnosti TS.
- /8/ Pro všechny druhy schůzek se současně dojednávají schůzky náhradní se stejnými náležitostmi, avšak s pozdějším časovým termínem.

Čl. 28

ZPROSTŘEDKOVANÉ SPOJENÍ S TS

Nelze-li uskutečnit nebo není-li žádoucí přímý osobní styk mezi pracovníkem rozvědky a TS, je využíváno zprostředkovaného spojení zapojením pomocné agentury, tj. TS, kurýrů, spojek, držitelů konspiračních bytů, krycích adres, krycích telefonů nebo přepážek.

Čl. 29

NEOSOBNÍ SPOJENÍ S TS

- /1/ K zajištění maximální bezpečnosti rozvědné spolupráce se udržuje vedle osobního též neosobní spojení s TS, zejména u cenné agentury a v podmínkách nepříznivého agenturního prostředí.
- /2/ Formy neosobního spojení obsahují
- a) jednosměrné nebo obousměrné radiospojení s využitím technických prostředků utajení (kódy, šifra)
  - b) jednosměrný nebo obousměrný poštovní styk na krycí adresy s použitím tajnopisu, šifer, kódů, příp. mikrofota a mikrotečky
  - c) mrtvé schránky s použitím kontejnerů a způsobů utajené komunikace

Tyto formy spojení slouží jak k řízení a úkolování TS, tak k předávání rozvědné produkce.

- /3/ Dokumentace a veškeré technické náležitosti šifrového a tajnopisného spojení s TS jsou uloženy u příslušného spojovacího útvaru I.správy SNB. V plánu spojení s TS se uvádí pouze použitý druh a formy neosobního spojení bez technických náležitostí.

Čl. 30

ZÁSADY SPOJENÍ S TS

- /1/ Hlavními zásadami spojení s TS jsou spolehlivost, nepřetržitost, operativnost a konspirativnost.

- /2/ Jednotlivé druhy osobního, zprostředkovaného a neosobního spojení se kombinují a uplatňují v praxi především v rozsahu odpovídající kategorii TS, postavení v agenturní síti, osobním a pracovním podmínkám TS, rozvědným úkolům, agenturně operativnímu prostředí a dalším faktorům ovlivňujícím a zajišťujícím spojení a bezpečnost spolupráce s TS.
- /3/ Zásadně nelze k předávání materiálů písemného nebo technického charakteru využít jiné schůzky než předávací.
- /4/ V osobním spojení je nutno dodržovat zásadu obměny, zejména místa a termínů schůzek a kontrolních tras. Čekací dobu u schůzek nutno limitovat časem do 5 minut.

Čl. 31

Pro každého TS je zpracován plán spojení, uložený ve zvláštním podsvazku osobního svazku TS (vzor č. 6b).

Čl. 32

ODMĚŇOVÁNÍ TS

TS jsou hrazeny výdaje, vzniklé při plnění úkolů, uložených rozvědkou. Odměňování jsou podle dosažených výsledků, zejména za kvalitu předaných zpráv, materiálů a dokumentů rozvědného charakteru.

Čl. 33

Uplatňuje se forma morálních a hmotných odměn.

Čl. 34

Morální odměna TS spočívá většinou v tlumočení kladného ocenění jeho práce I. správou SNB. Ve vyjímecných případech, kdy bylo dosaženo mimořádných úspěchů, lze prostřednictvím příslušných orgánů navrhnout TS ke státnímu vyznamenání, případně v závislosti od konkrétní situace mu jako výraz ocenění udělit čs. státní občanství.

Čl. 35

- /1/ Hmotné odměňování TS plní důležitou výchovnou funkci a vede TS k iniciativnějšímu a lepšímu plnění úkolů. Odměňovat TS formou měsíčních nebo jinak stanovených paušálů se povoluje jen zcela vyjímecně.
- /2/ Vedle peněžitéch odměn se zvláště při různých příležitostech (životní a pracovní výročí a podobně) udělují za vykonanou práci TS vhodné věcné odměny. Při udělování odměn je nutné dbát zásad konspirace a legendování.

Čl. 36

Pokud je to možné, potvrzuje TS převzetí finanční odměny na stvrzence. Jinak uvede pracovník rozvědky výši odměny v záznamu o schůzce.

Čl. 37

Vyúčtování hmotných odměn se provádí podle Metodických pokynů pro hospodaření se zvláštními finančními prostředky,⁴⁾

4) Metodické pokyny pro hospodaření se zvláštními finančními prostředky a materiálovými prostředky zakoupenými ze zvláštních finančních prostředků na rezidenturách I. správy SNB

jejichž ustanovení také stanoví pravomoce při udělování odměn tajným spolupracovníkům.

Čl. 38

svazky TS

Veškeré operativní písemnosti TS (A, DS, IC, D) se shromažďují v osobních svazcích, jejichž náležitosti jsou upraveny příslušnými Směrnicemi. ⁵⁾

Čl. 39

UKONČENÍ SPOLUPRÁCE S TS

Dojde-li z různých závažných důvodů k dočasnému přerušení spolupráce s TS (kupříkladu změna v agenturně operativním prostředí, nebezpečí provalu, dočasná ztráta zpravodajských možností a podobně), provádí se konzervace TS. Postup a opatření jsou zahrnuty v "Rozhodnutí o konzervaci TS" (vzor č. 15).

Čl. 40

Rozvědka ukončuje spolupráci s TS, jestliže TS zradil, emigroval, je nerespektivním vůči pracovníku rozvědky, soustavně neplní úkoly a odmítá dále spolupracovat. Ze sítě se dále vyřazují TS, kteří :

5) RNS č. 29/1979 - Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu svazkové agendy na I.S-SNB

- a) ztratili trvale rozvědčné možnosti a není pro ně perspektivní využití
- b) projeví se jako neschopní a nemohou splnit předpokládaná očekávání
- c) byli dekonspirováni
- d) zemřeli.

Čl. 41

Písemný návrh pracovníka rozvědky k ukončení spolupráce s TS s řádným vyhodnocením spolupráce a memorandum, schvaluje náčelník, oprávněný schvalovat návrhy na získání TS. Osobní svazek TS se ukládá do archivu I.správy SNB (vzor č. 16).

Čl. 42

ROZVĚDNÉ ZPRAVODAJSTVÍ

Rozvědčné zpravodajství je cílevědomá činnost, zaměřená na získávání utajovaných politických, vojensko-politických, ekonomických, vědeckotechnických a státobezpečnostních dokumentů, materiálů, vzorků a informací. Jejich získáním se s předstihem zjišťují záměry protivníka proti ČSSR, socialistickému společenství, mezinárodnímu komunistickému a dělnickému hnutí, aby bylo možno činit zavčas potřebná protiopatření.

Čl. 43

V ročním plánu informační činnosti I.správy SNB jsou stanoveny konkrétní úkoly, vycházející z usnesení a potřeb stranických a vládních orgánů, institucí ČSSR a z koordinace

práce se spřátelenými rozvědkami. Tento plán je v průběhu roku upřesňován podle vývoje zahraničně politické situace a požadavků shora uvedených orgánů a institucí.

Čl. 44

Při přebírání dokumentů, materiálů, vzorků a informací psaných přímo TS, se musí s nimi zacházet tak, aby nebyla narušena možnost jejich zkoumání prostředky technické expertizy.

Čl. 45

Prvotní analýzu získané informace, materiálů, vzorků nebo dokumentů provádí pracovník rezidentury, který řídí TS a rezident. Obdobně získané informační podklady posuzuje na centrále nebo oblastních odborech správ StB pracovník rozvědky a příslušný náčelník. Kromě charakteristiky a spolehlivosti pramene a dalších potřebných údajů, podají návrh na využití získaných poznatků, popřípadě na opatření operativního charakteru. Způsob zpracování získaných informací, náležitostí, které musí obsahovat a manipulaci s nimi upravuje příslušný předpis. ⁶⁾

Čl. 46

Na I.správě SNB jsou získané informace, materiály, vzorky a dokumenty vyhodnoceny z hlediska potřeb plánu informační činnosti, dále co do důležitosti, tajnosti, věrohodnosti, aktuálnosti, s rozhodnutím o způsobu jejich využití.

---

6) RNS č. 42/1974 - Zavedení nového systému zpracování údajů o informační činnosti rozvědky

Využitelné informace, materiály, vzorky a dokumenty jsou postupovány určeným adresátům jako podklad k rozhodování a k přijetí opatření v oblasti politické, vojenské, ekonomické, státobezpečnostní nebo vědeckotechnické.

Čl. 47

AKTIVNÍ A VLIVOVÁ OPATŘENÍ

Návazně na rozvědné zpravodajství plní významnou a nedílnou aktivní politickou funkci rozvědky aktivní a vlivová opatření (dále jen "AO"). V tomto případě rozvědka získané agenturní či oficiální informace sama využívá. Děje se tak v souladu se stranickými, strategickými a taktickými cíli zahraniční politiky ČSSR a socialistických zemí a v rámci schváleného zaměření činnosti rozvědky.

Čl. 48

Rozvědka různými formami AO přímo či nepřímo ovlivňuje vybrané osoby, vrstvy nebo veřejné mínění v zemích svého operačního působení ve prospěch zájmů ČSSR a světového socialistického společenství a usiluje o usměrnění vývoje v tomto smyslu. Dalšími cíli AO jsou odhalování, diskreditace a narušení činnosti nepřátelských speciálních služeb, ideodiverzních a emigrantských center, revanšistických organizací, pravicových i krajně levých politických stran a seskupení; paralyzování nebo zeslabování účinků jejich aktivní činnosti proti ČSSR, zemím socialistického společenství, mezinárodnímu komunistickému a osvobozeneckému hnutí.

Čl. 49

AO se podle významu dělí na:

- a) operace - opatření globálně strategického významu, komplexního a dlouhodobého charakteru, postihující podle předem stanoveného plánu teritoriálně hlavní zájmové problematiky či objekty rozvědky; v jejich rámci se provádí řada návazných a stupňujících se akcí, které směřují ke konečnému stanovenému cíli;
- b) akce - opatření taktického významu, prováděné v rámci operace ke splnění sledovaného cíle. Mohou být jednorázové či komplexní mimo operace k cílům, které vznikly z momentální situace, resp. na základě získaných vhodných materiálů.

Čl. 50

AO se zásadně provádí v zahraničí s cílem postihnout zahraniční objekt rozvědného zájmu. Výjimečně mohou být prováděna také v ČSSR, a to k paralyzování ideodiverzní a podvratné činnosti nepřítele. Taková opatření jsou uskutečňována v úzké součinnosti s jinými útvary SNB a státními orgány.

Čl. 51

Zaměření AO a objekty operací jsou určovány v souladu s usneseními a směrnicemi ústředních stranických a vládních orgánů, střednědobým plánem rozvědky a konkretizovány v ročních plánech operativních odborů.

Čl. 52

Zvláště vyčleněný útvar I.správy SNB (odbor AO) je koordinátorem dodržování stanoveného zaměření. Ve spolupráci s operativními odbory a jejich rezidenturami koordinuje všechny schválené operace a akce, centrálně je podchycuje, sleduje a vyhodnocuje námětovou a realizační činnost a vyhodnocuje výslednost. Rovněž zabezpečuje součinnost v AO se spřátelnými rozvědnými službami.

Čl. 53

- /1/ Pracovníci rezidentur a centrály zpracovávají ve smyslu plánu rozvědky i k využití okamžitě vzniklých příznivých podmínek k postižení nepřítelů, náměty na AO, které předkládají ke stanovisku svému náčelníkovi odboru, pracovníci rezidentur cestou rezidenta (vzor č. 25).
- /2/ Náčelník operativního odboru postoupí námět na AO k dalšímu opatření odboru AO.
- /3/ Odbor AO zpracuje návrh na AO, který schvaluje buď zástupce náčelníka I.správy SNB, kterému je odbor AO podřízen, příp. NS nebo ministr vnitra ČSSR.

Čl. 54

Činnost rozvědky na úseku AO je blíže upravena "Směrnicí pro provádění aktivních opatření".⁷⁾

-
- 7) RNS č. 28/1973 - a) Směrnice pro přípravu a provádění aktivních opatření
  - b) Učební text OŠ I.S-SNB "Aktivní opatření - nedílná součást práce čs. rozvědky"

Čl. 55

KONSPIRACE - LEGALIZACE

Konspirací se rozumí organizované, soustavné a důsledné utajování rozvědné činnosti v celé její šíři. Konspirace jako základní předpoklad pro rozvědnou činnost umožňuje její provádění, ochranu výsledků, prostředků, metod pracovníků rozvědky i TS před odhalením a infiltrací se strany nepřítele.

Čl. 56

/1/ Pracovníci rozvědky se řídí ustanoveními o ochraně skutečností, tvořících předmět státního a služebního tajemství ve FMV a SNB a rozkazy náčelníka I.správy SNB k dodržování konspirace.⁸⁾

V zahraničí jsou povinni řídit se ustanoveními o konspiraci, obsaženými ve "Směrnici o pracovním režimu rezidentur a jejich obraně".⁹⁾

/2/ Pracovníci rozvědky jsou seznamováni s utajovanými skutečnostmi pouze v rozsahu nutném k výkonu služby podle věcné a funkční příslušnosti.

Čl. 57

Neoddělitelnou součástí konspirace je krytí příslušnosti k rozvědce vhodnou legalizací - působením pracovníka rozvědky v oficiální funkci v rámci vhodné organizace nebo instituce mimo rezorty ministerstev vnitra. Pracovníci rozvědky jsou

---

8) NMV ČSSR č. 18/1978, RNS č. 27/1978 - kapitola - Povolení vstupu příslušníků z rezidentur a legalizací do objektu I.S-SNB

9) RNS č. 29/1973 - Směrnice o pracovním režimu rezidentur a jejich obraně

povinni žít a jednat v souladu s legalizací, pod kterou jsou vysíláni do zahraničí. To se vztahuje nejen na dobu působení v zahraničí, ale i na území ČSSR a to jak při zařazení v centrále, tak i v legalizačním úřadě (vzor č. 27-30).

Čl. 58

- /1/ Ke krytí vlastní rozvědné činnosti pracovníků rozvědky a TS se uplatňují individuální legendy, což jsou předem připravená a dohodnutá vysvětlení činnosti nebo jevů, které by mohly vyvolat podezření z rozvědné činnosti. Legenda má takové podezření vyvrátit, nebo alespoň rozptýlit a oslabit.
- /2/ Legenda se opírá o faktické i vymyšlené údaje, popřípadě se upevňuje odpovídajícími dokumenty. Vypracovává se pro zdůvodnění styku, pohybu v určitém prostoru, zájmu o určité poznatky, ke krytí hmotných odměn TS z rozvědné práce, k úpravě některých personálních údajů jak pracovníky rozvědky, tak TS.

Čl. 59

- /1/ TS smí znát jen ten pracovník rozvědky, který jej řídí a dále příslušný nadřízený náčelník. Ve zvláště odůvodněných případech i další pracovníci, kteří jsou oprávněni seznamovat se s materiály TS a informacemi od něho.
- /2/ Ve svazku TS je vedena evidence všech osob, které se v systému řízení s jeho materiály seznámily.

Čl. 60

Ve všech materiálech, kromě memoranda, se TS uvádí pouze krycím jménem nebo přiděleným evidenčním číslem. Neuvádějí se žádné údaje, které by mohly vést k jeho dekonspiraci před nepovolanými osobami.

Čl. 61

Při řízení TS je nutné dodržovat zásady nejpřísnějšího utajení a nepřipouštět stereotypy v osobním zprostředkovaném či neosobním styku.

Čl. 62

Vůči TS utajuje pracovník rozvědky v každém stadiu práce rozvědné cíle, metody a prostředky tím, že mu objasňuje úkoly, postup při jejich plnění, jen v rozsahu nezbytně nutném pro kvalitní splnění úkolů.

Čl. 63

POSTUP PŘI DEKONSPIRACI A PROVALU

- /1/ Dekonspirace je prozrazení utajovaných skutečností rozvědné činnosti před nepovolanými osobami.
- /2/ Pracovníci rozvědky jsou povinni neprodleně hlásit nadřízenému náčelníku každý případ dekonspirace. Tato povinnost se vztahuje na případy, týkající se jak pracovníků rozvědky a příslušníků jejich rodin, tak i TS.

Toto hlášení doplněné o rozbor příčin dekonspirace s návrhem na nezbytná opatření postupují rezidenti a náčelníci odborů centrály odboru zahraniční kontrarozvědky.

Čl. 64

/1/ Proval je taková dekonspirace, kdy dojde k odhalení rozvědné akce nepřátelskou speciální službou a k jejímu následnému narušení nebo zmaření. Proval je nejnebezpečnějším případem dekonspirace a jeho příčinou je odhalení pracovníka nebo TS rozvědky a jimi používaných prostředků a metod při provádění konkrétní rozvědné činnosti.

Čl. 65

- /1/ Postup při lokalizaci provalu se dělí podle okolností jeho zjištění:
- a) bezprostředně před schůzkou s TS nebo jinou operativní akcí
  - b) při schůzce s TS, při obsluze mrtvých schránek, při jiných operativních akcích nebo úkonech, po případě po nich, nebo
  - c) nezávisle na operativních akcích.
- /2/ Hlavním úkolem při zjištění provalu je učinit urychleně vše, aby jeho negativní účinnost a rozsah byl omezen na minimum.

Čl. 66

/1/ Jestliže jsou zjištěny náznaky provalu před schůzkou s TS, před obsluhou mrtvé schránky nebo před jinou operativní akcí nebo úkonem, je třeba si náznaky provalu (například sledování, umístění techniky či jiné podezřelé okolnosti) vhodně ověřit a další rozvědnou činnost neprovádět.

Pracovník rozvědky musí postupovat podle daných okolností samostatně, s rozvahou a nedat před nepřítelem najevo, že zjistil nebezpečí.

/2/ Jestliže je provalen pracovník rozvědky a nikoli TS, je nutno posoudit, zda a jakým způsobem může dotyčný pracovník TS dále řídit, aby nedošlo k dekonspiraci TS a analyzovat, jaké nebezpečí hrozí pracovníku rozvědky (provokace, tisková kampaň, vypovězení) a jakým způsobem mu lze čelit.

/3/ V případě ohrožení TS je třeba ho informovat o hrozícím nebezpečí na základě předem stanoveného systému signálů. Tyto signály musí být upraveny tak, aby z nich TS rozpoznal stupeň nebezpečí - podezření z dekonspirace styku, nebezpečí zákroku kontrarozvědkou - a mohl provést samostatně nutná opatření a zejména odstranění kompromitujících materiálů, popřípadě únik ze země.

Čl. 67

/1/ Při zjištění náznaků provalu během schůzky je nezbytné pod předem připravenou legendou schůzku co nejdříve zakončit; nepřebírat materiály, upozornit TS na možné nebezpečí, nutnost zničit kompromitující materiály, popřípadě

dočasně přerušit spojení. Je zároveň třeba připomenout TS legendu vzájemného styku.

- /2/ V každém případě se snaží pracovník rozvědky ověřit, zda byla akce či úkon pod nepřátelskou kontrolou, nebo zda nešlo o náhodný jev, bez vztahu k prováděné akci a podobně.

Čl. 68

/1/ Jestliže je proval toho druhu, že TS eventuálně i pracovník rozvědky jsou zadrženi na schůzce, je nutno postupovat zcela jednoznačně tak, že

- a) TS uvede legendu, kterou má pro styk s pracovníkem rozvědky
- b) pracovník rozvědky se pokusí v rozhovoru s bezpečnostními orgány zjistit příčinu zákroku. Ověří si nejprve, že nejde o nějakou náhodnou kontrolu, ale o připravenou akci proti TS a jemu samému.

/2/ Dojde-li pracovník rozvědky k závěru, že se jedná o připravenou akci, postupuje takto:

- a) při pokusu o výslech či zatčení uvede své jméno v souladu s legalizačními doklady a legalizační funkci, na požádání ukáže pas, či jiný průkaz. Na dotazy nepřátelských bezpečnostních orgánů neodpovídá, zejména nehovoří o TS. Má-li u sebe kompromitující materiály (zprávy tajného charakteru od TS), pokusí se je zničit, popřípadě odložit a nehlásit se k nim;
- b) jestliže je v zahraničí na čs. cestovní pas, resolutně se ohradí proti pokusu být vyslýchán nebo zatčen. Uvede, že jakožto cizí státní občen nemá právo cokoli projednávat s bezpečnostními orgány bez vědomí vedoucího ZÚ

- ČSSR v dotyčné zemi. V případě, že má diplomatický, zvláštní nebo služební pas a je akreditován v dotyčné nebo i jiné zemi, uplatní právo na imunitu;
- c) jestliže by proti jeho vůli došlo k osobní prohlídce a byly u něho nalezeny materiály převzaté od TS, pak popře, že by o těchto materiálech a jejich obsahu cokoliv věděl. Žádá o okamžité spojení s vedoucím ZÚ ČSSR v dotyčné zemi. Jednání cizích bezpečnostních složek označí za provokaci (může tvrdit, že materiály mu do kapsy někdo podstrčil), nic nepodepisuje, o ničem nejedná, trvá na propuštění a přítomnosti vedoucího ZÚ ČSSR;
- d) v případě, že je přemlouván ke zradě, musí nabídku odmítnout a nepodlehnout zastrašování ani jinému psychologickému či fyzickému nátlaku.

Čl. 69

Pracovník rozvědky se brání tajnému zatčení nebo zadržení a jeho povinností je úměrně situaci dosáhnout zmaření případného pokusu nepřítelů o jeho tajnou odhuku.

Čl. 70

V průběhu případného vyšetřování či soudního přelíčení musí pracovník rozvědky dodržet služební přísahu a nevyzradit žádné státní tajemství.

Čl. 71

- /1/ Zjistí-li proval nebo nebezpečí provalu rezidentura, ihned šifrou informuje příslušný operativní odbor a odbor zahraniční kontrarozvědky s návrhem na opatření a další postup. Tyto odbory stanoví obratem úkoly pro rezidenturu, která provede z preventivních důvodů vyhodnocení provalu a nezbytná opatření k jeho lokalizaci.
- /2/ Jestliže je proval velkého rozsahu a není možno ihned vyhodnotit jeho vznik, souvislosti a nebezpečí, které z něho pro práci rozvědky plyne, zastavuje se až do konečného vyhodnocení veškerá agenturní práce v zemi.

Čl. 72

- /1/ Zjistí-li proval centrála, například analýzou případu, pomocí agenturní zprávy a podobně, je neprodleně informován náčelník rozvědky, který rozhodne o dalších opatřeních.
- /2/ Podle vážnosti situace je popřípadě i na čas zastavena agenturní práce v dotyčné zemi.
- /3/ Hlavní úsilí musí být zaměřeno na objasnění příčin provalu.
- /4/ Vyhodnocení provalu s návrhy na protipatření je třeba urychleně předložit náčelníku rozvědky a v kopii odboru zahraniční kontrarozvědky.

Čl. 73

Základní vyhodnocení provalu se provádí z těchto hledisek:

- a) s kým je provalený TS ve styku, kdo ho řídil a řídí;
- b) které ostatní TS provalený TS zná, popřípadě které TS sám řídí;
- c) jaké další TS, kromě provaleného TS, řídí stejný pracovník rozvědky;
- d) jaké má a měl provalený TS spojení - krycí adresy, mrtvé schránky, krycí telefony, tajnopisy, konspirační byty, kterých aut bylo použito při akcích a podobně, čím byl vybaven, kdo další používá stejné spojení či techniku;
- e) zda, čím a z čeho může být provalený TS usvědčován;
- f) kteří další TS pracují v blízkosti provaleného TS (stejně pracoviště, objekt);
- g) rozbor možných příčin a doby vzniku provalu.

Čl. 74

Na podkladě základního vyhodnocení rozhodne rezidentura - pokud možno v dohodě s centrálou - koho musí varovat a ihned smluveným signálem (verbální heslo, nebo věcné znamení, z dálky viditelné signály), dá pokyn ohrožené agentuře ke zničení kompromitujících materiálů, dočasnému přerušování činnosti a hrozí-li TS zatčení, dá také pokyn k odchodu ze země. Vyhodnocení provalu umožňuje provést i případná další opatření, jako je například zrušení krycích adres, konspiračních bytů, používaných technických prostředků, které jsou provalenem ohroženy a mohly by ohrozit i další TS a podobně. I. správa SNB podniká dále akce za účelem dezinformace nepřátelské kontrarozvědky a rozhodne o postupu pro záchranu TS či pomoc jeho rodině.

Čl. 75

Na základě vyhodnocení provalu a posouzení situace rozhodne rezident, popřípadě podle pokynu centrály, zda a v jakém rozsahu bude třeba informovat vedoucího zastupitelského úřadu a požádat ho o zákrok na tamním ministerstvu zahraničních věcí. Jestliže došlo k zatčení pracovníka rozvědky, pak informuje rezident vedoucího ZÚ ČSSR neprodleně a okamžitě žádá o vznesení protestu na tamním ministerstvu zahraničních věcí.

Vedoucího ZÚ ČSSR rezident také vždy informuje v tom případě, kdy pracovníku rozvědky hrozí vypovězení ze země, které podle diplomatických zvyklostí je vedoucímu ZÚ ČSSR sdělováno tamním ministerstvem zahraničních věcí a proti kterému se obvykle vedoucí ZÚ ČSSR musí ohradit.

Čl. 76

- /1/ Dojde-li k zákroku proti pracovníku rozvědky, například jeho vypovězení, navrhne I.správa SNB v dohodě s kontrarozvědkou vhodné reciproční opatření.
- /2/ V případě, že hrozí nebezpečí propagační kampaně, je nutné uvážit třeba jen krátkodobé odvolání postiženého pracovníka rozvědky z dotyčné země dříve, než bude vypovězen a kampaň rozpoutána.
- /3/ V ostatních případech pracovník rozvědky řídící provaleného TS není odvoláván, ale zastaví agenturně operativní činnost do doby, než dá centrála další pokyny.

Čl. 77

ANALYZA A ZOBECNĚNÍ PROVALU

Analyzu a zobecnění zkušeností z provalu provádí operativní odbor v úzké součinnosti s odborem zahraniční kontrarozvědky.

Čl. 78

ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

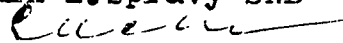
Zrušuje se Směrnice pro rozvědnou práci I.správy SNB (čj. A-0070/12-1-80-ZD), vydaná v roce 1980.

Čl. 79

ÚČINNOST SMĚRNICE

Tato Směrnice nabývá účinnosti dnem ..... 1. 7. 1981 .....

Náčelník I.správy SNB

genmjr. Karel SOCHOR